

BENİM TUTUMUM

ÇOCUĞUMUN GELECEĞİ...

Bebeklik, çocukluk, ergenlik, genç yetişkinlik, yetişkinlik, yaşlılık... Hızı kişiden kişiye değişen bu gelişim dönemleri ve bir de bu dönemlerin beraberinde getirdiği gelişim görevleri. Çocuk yetiştirme de bunlardan biri. Anne baba olmak; bir çocuğun kalbine dokunmak, onun güvenli yeri olmak, masum bir birey tarafından sevilme, paha biçilemez duygular. İşin bir de sorumluluk kısmı var. Tutumlarımız, davranışlarımız, duygularımız anne karnında bireyin kişilik gelişimini etkilemeye başlayan en önemli etkenler. Peki, bu kişilik gelişimi sürecini anne baba tutumları ile ilişkilendirecek olursak karşımıza neler çıkar bir bakalım;

Yavuzer (2005. Ss 28.), farklı anne baba tutumlarını altı başlık altında incelemiştir.

1. Baskıcı ve otoriter tutum
2. Gevşek tutum
3. Dengesiz ve kararsız tutum.
4. Koruyucu tutum.
5. İlgisiz ve kayıtsız tutum.
6. Güven verici, destekleyici ve hoşgörülü tutum.

1. Baskıcı ve otoriter tutum:

Ebeveynler tarafından çocuğa nedeni açıklanmayan kurallar konur ve sorgulamadan bu kurallara uyması beklenir. Çocuk sürekli denetlendiğini hisseder. Eleştirel, yargılayıcı, suçlayıcı tavır vardır. Çocuğun özgürlük alanı yoktur. Sınırlar ebeveynler tarafından çizilmiştir. Bu ortamda yetişen çocukların çekingen, içine kapanık, özgüven eksikliği yaşayan, başkalarından çabuk ve kolay etkilenen bireyler olması muhtemeldir. Yavuzer (2005) bu tutumun, çocuğun güven duygusunun gelişimini engellediğini belirtmiştir.

2. Gevşek tutum:

Aşırı hoşgörülü, izin verici anne baba tutumu olarak da geçer. Aşırı şımartılmış bu çocukların her istedikleri sorgulanmadan yapılır. Çocuklardan sorumluluk almalarını beklenmez. Çocuğa hiçbir zaman kesin kural koyulmaz. Konulan kurallar da uygulama ve denetimden uzaktır. Bu tutumla yetişen çocuklar daha sabırsız, daha kibirli, uyum problemi yaşayan,

Başkalarının haklarına saygı duymayan, sınır bilmeyen bireyler olarak karşımıza çıkar.

3. Dengesiz ve kararsız tutum:

Anne-babanın bu tutumu, çocuğun gelişimini kötü yönde etkiler. Bu tutumun nedeni, anne- baba arasındaki görüş farklılığı ve ebeveynlerin sürekli gösterdikleri değişken ve kararsız davranış ve düşünce kalıplarından kaynaklı olabilir (Yavuzer, 2005). Anne baba arasında uyum, söz birliği yoktur. Tüm çocuklara eşit davranmama söz konusudur. Aynı davranışa zaman zaman farklı tepkiler verebilirler. Bu tarz tutumla yetişen çocuklarda karar verme becerisi oldukça düşüktür. Saf çıkarıcı eğilim söz konusudur. İsteddiği kararı veren tarafa yönelirler.

4. Aşırı koruyucu tutum:

Bu anne babalar aşırı himayeci ve müdahalecidir. Birey, abartılmış sevginin odak noktasındadırlar. Çocuğun yapması gereken tüm işleri kendileri yaparlar. Çocuğa sorumluluk vermezler çocuk okula başlayıp sorumluluk almaya

başladığında en ufak hatada pes eder. Kulaksızoğlu'na (2004) göre; bu ortamda yetişen çocuklar sosyal ilişkilerde yetersiz, girişimcilik ruhundan uzak, sorumluluktan kaçan zayıf ve toplumda dikkat çekmeyen kişilerdir. Bağımlı, keşfedemeyen, yenilikçi olmayan, sorumluluk alamayan bireyler olarak karşımıza çıkarlar.

5. İlgisiz ve kayıtsız tutum:

Yavuzer'e (2005) göre bu anne babalar çocuklarını sürekli olarak yalnız bırakırlar. Onların yaptıklarını görmezden gelirler. Aile üyeleri arasında iletişim kopukluğu vardır. Çocuklara yeteri kadar zaman ayırmazlar sevgi ve ilgi eksikliği vardır. Çocuklarının ruhsal durumu ile okul başarısı ile ilgilenmezler. Bu tutumla yetişen çocuklarda davranış bozuklukları, madde bağımlılığı, okula ilgisizlik, yanlış arkadaşlıklar kurma eğilimi görülmektedir.

6. Güven verici, destekleyici ve hoşgörülü tutum:

Bu anne baba tutumları arasındaki en sağlıklı olanıdır. Bu çocuklara belirli kurallar dâhilinde özgürlükler yaşamasına izin verilir. Çocuk fikri olduğu konularda söz hakkına sahiptir. Görüşleri dikkate alınır. Sorumluluk alır, özgüveni gelişmiştir (Yavuzer, 2005). Çocuğun bağımsızlığı ve bireyselliği ebeveynler tarafından çocukla birlikte oluşturulan kurallar doğrultusunda desteklenir. Aile içi iletişim önemlidir. Çocuk ben ben olduğum için değerliyim diye düşünür. Hayatını kendisi kontrol eder. Sağlıklı kararlar alabilir. Yeteneklerini geliştirebilir. Özgüveni yüksektir. Girmiş olduğu gruplarda varlığını fark ettirir. Demokratik ailelerde yetişen çocukların, izin verici ya da otoriter ailelerde yetişen çocuklardan akademik başarı, sosyal gelişim, benlik saygısı ve ruh sağlığı gibi ölçümlerde daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. (Darling ve Steinberg, 1993).

Sevgili ebeveynler sizlere minik önerilerim var...

1)Anne baba tutumu bir çocuğun kişilik gelişiminde fazlasıyla etkilidir. Mutlu, hayatında başarılı bireyler yetiştirmek istiyorsanız seçeceğiniz tutuma dikkat edin.

2)Çocuğunuzla arkadaş olmayın onlara ona anne baba olun. Çünkü onun yeterince arkadaşı var size, anne baba rolünüze ihtiyacı var.

3)Bir çocuğun üç ebeveyni vardır annesi babası ve anne baba arasındaki ilişki. Bunun önemini fark edin.

4)Mükemmeliyetçi olmak yerine onlara hata yapma şansı verin hatalarıyla onları koşulsuz kabul edin.

5)Çocuklar üzerinde sözden çok davranış daha etkilidir. Onların rol modeli olduğunuzu unutmayın.

6) Olumsuz bir durum karşısında çocuğunuzun davranışındaki nedene odaklanın. Nedeni bilmek sizi kolaylıkla çözüme götürecektir.

7)Eleştirmek suçlamak yerine kendi duygunuzu ben dili ile ifade edin. Daha etkili olacaktır emin olun.

8)Başarabileceği sorumluluklar verin. Değerli olduğunu birey olduğunu hissettirin.

9)Çocuğunuzun kıyaslamayın. Onun biricik olduğunu lütfen unutmayın.

10)Son olarak artık insanların sürekli telaffuz ettiği bir kelime 'Çok yoğunum' bedenimiz ve zihnimiz hep yoğun hep bir şeyleri yetiştirme peşindeyiz. Lütfen bu yoğunluk arasında güzellikleri kaçırmayın. Durun, düşünün. Çocuğunuzla kaliteli zaman geçirin çocuğunuz kaç yaşında olursa olsun sizin sevginize her zaman ihtiyacı var.

Sevgiler...

Darling, N.; Steinberg, L. (1993) "Parenting Style as Context: An Integrative Model", Psychological Bulletin, 113, 487-496.

Kulaksızoğlu, A. (2004) Ergenlik psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi. 6. Basım.

Yavuzer, H. (2005) Ana-baba ve çocuk. İstanbul: Remzi Kitabevi. 18. Basım.